

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 1/2 год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслан» під ч. 1. пл. Домбровського Холуцких. Експедиційні місця в Австрії Соколовського в місті Галичани.

Реклама австрійська лише на вонь одне застереження. — Рекламанці не платять варті від першої. — Оголошення австрійські приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Руслані» 40 с. від стрічки. Подяки і привітати донесення по 30 с. від стрічки.

Обдовжене хліборобів і аграрна реформа.

(Дальше).

3. Рентові загороди.

Розсліджуючи довгий час трудне питання про обдовжене хліборобів і придумуючи способи заради, дійшло правительтво до такого висліду, що приладило начерк закона про рентові загороди.

Ні один з тих трьох реформових розмахів не виявляє такої нерівномірности між волею а спромогою, як се змагане до прямого побороювання хліборобского обдовження. Великі цілі — але малі середники, а до того, що найгірше, невідповідні: се прикмети того начерку, котрий по великих заходах появил ся в 1893 р. Сей начерк закона про рентові загороди поставив яко задачу: уможливити сплату гіпотечних тягарів, які підкопують добробут народний і обезвладнюють діяльність пригнетеного хлібороба; довести до сплати сего обтяження без шкоди для набутих вірителями прав; на місце неприязного а бодай чужого еству і інтересам хліборобской посілости вірителя впровадити вірителя, котрий зріс ся з інтесами цілого стану хліборобского і з публично-правними функціями ґрунтовой посілости. Але якаж тут пропасть між самим помислом а его виконанем!

На основі сего начерку мала би краєва спілка хліборобска виступати яко подажник ціни при примусових продажах хліборобских недвижимостей. Наколи спілка стала набувцем, то она мала припада-

ючи гіпотечку виплатити готівкою а відтак недвижимість відступити по ціні набути давнійшому власникови або комусь з его найблизших свояків. Переемець зобов'язує ся до зложеня річної ренти, котра рівнає ся опроцентованю і умореню рентового капіталу з додатком на кошти адміністрації. Переемець рентової маєтности мав би досягнути правне становище досмертного користуваня доходами з маєтности. До всякого розпорядку маєтністю (продажи, поділу, винайму, обтяження) потреба дозволу краєвої спілки і міністра рільництва. Право заставу на рентовій маєтности з принадлежностями, як і на доходах з него є взагалі виключене, а також всяка езекуція на сю маєтність. Наколи власник не сповняє своїх обовязків супроти краєвої спілки, то она після свого вибору установляє або примусову адміністрацію або вивласнює его.

Для практичного успіху такого уладження розходить ся передовсім о границю ціни, до якої краєва спілка має право і обовязок виступати з подажею. Висока границя ціни условлює часте творене рентових маєтностей, але для спілки також небезпечність великих втрат. Від тої небезпечности усуває ся спілка при низшій границі ціни, але тоді не повстануть рентові маєтности, позаяк який небудь инший убігатель правильно подасть висшу ціну і перебіжить спілку. Після §. 5-го начерку має бути двайцятькратна вартість катастрального доходу принята яко вартість ґрунту. Ся сума підвищує ся ще мірним додатком на будинки і інвентар а зменшає ся о еквівалент кождочасних тягарів, як і податків. Але статистика виказала про примусові продажі з р.

1891, що при 4399 предметах підпадаючих під ґрунтовой і домовокласовой податок, котрих вартість бруто після приписів обчислення начерку вносила 445 мільонів, вартість оцінюва 138 мільонів, а найвисша подача 109 мільонів. Пересічно отже перевищає дійсно осягнена найвисша подача о півтретя рази нормальну ціну лімітовану в начерку.

Хто не ризикує, не може нічого зискати. Пересадна осторожність начерку обезпечує краєву спілку перед стратами, але відбирає цілому уладженю всяку практичну вартість.

Кколи краєва спілка буде ставати при примусових продажах разом з иншими з подажею ціни, то се не доведе до твореня рентових маєтностей, а постанова, що набувець має зложити найвисше подану готівку протягом шести тижнів, довела би до таких шкідних наслідків, що сю область при продажах примусових опанували би ґрунтови спекулянти по виключеню неспроможних до заплати готівкою управнених убігатель. Було би отже се поступоване лише справдедним пособлюванем ліцитаційних спекулянтів.

Засадничо хибною є постанова начерку «Краєва спілка є обовязана недвижимість давнійшому власникови на его домагане передати яко рентову маєтність». Вправді се справді людский помисл, що би підупавшому хлібови осадженем на рентовій маєтности допомогти знов до нового обезпеченого ествованя, але се не годить ся з досвідом, що на десять таких підупавших хліборобів девять самі сей занепад завинили. Хто показав ся неспосібним вести власне господарство, повинен зробити місце другому сию

Письменська спадщина бл. п. Костя Горбала

подає Ол. Барвінський.

Вступне слово.

Добігав небавом два роки, як умер Кость Горбаль, один з останних «вечерничників», себ то тих «ромадян», котрі згромадивши ся около заснованої 1861 р. у Львові літературної часописи «Вечерниць», почали трудити ся для розвитку руского письменства в Галичині на народних основах, під впливом наново розбудженого руху літературно наукового на Україні. З бл. п. Горбалем познакомив ся я осеню 1865 р., приїшовши до Львова на університет, особливож щирі дружні взаємини лучили нас від 1871 р., коли я знов зійшов ся з Горбалем в Тернополі, а хоч опісля ми розійшли ся, не розривали ся наші дружні взаємини аж до смерти Горбала 14. січня 1903 р. Тоді то мав я нильні і невідкладні роботи, так що неспроможно було мені подати до прилюдної відомости отей короткі спомини про мого друга замість вінця на его домовини. Небавом опісля ввелось мені від его Ви. вдови дістати всі рукописи, які по нїм остали яко письменська спадщина. Небогата ся спадщина, бо покійник не був скорий до писаня, хоч мав снагу до письменства, але вельми цікава она і характеристична. Я іменно здавна наставляв, що би він списав свої спомини, бо знав

богато вселяких людей, котрі мали участь в нашім народнім житю і умів їх пізнати та оцінити, та знав докладно всі відносини з доби «Вечерниць» і тодішнього нашого руху народного. З моєї принуки став Горбаль 27/1 1887, як се зазначено на рукописі, писати свої спомини, почавши з наймолодших років та не довів до кінця сеї роботи.

Сі спомини з молодих літ без заголовка обнимають 17 піваркушів folio сірого концентрового паперу (початі 27. січня 1887, перервані 16. липня 1900), писані кулішівкою, а друга частина споминів на такім самім папері обнимає 5 карток 8° (написана 11. листопада 1891) і недокінчена, тим то сю частину вставимо перед останнім уступом з 1-ої частини з 16. липня 1900 р.

Окрім сих споминів остала недокінчена одна гумореска без заголовка і недокінчена но веля без заголовка з мотом: «Молодість — буйність, старість — не радість»; відчит про Маркіяна Пашкевича і другий про відносини між поетами а загалом (публикою), кілька політичних уривків, частина новелі польською мовою я. з. Odarka i Szkic — curriculum vitae (недокінчений)

Про житя і діяльність Горбала написав коротку поемертну споминку др. Франко в XXI томі Літер. Вістника (1903), в котрій не знати, на якій основі впевняє, що Горбаль був гімназьяльним суплентом в Чернівцях, коли видав брошуру «Holos na holos», а пробуваючи ца посаді гімназ. вчителя у Львові, брав участь у

видаваню «Ниви» і «Мети». Тимчасом Горбаль не був ніколи суплентом в Чернівцях, ані учителем у Львові і в видавничстві «Мети» ніякої участі не брав.

Кость Горбаль уродив ся в Тисьмениці 29. мая 1836 р., де его отець Гавриіл був кушніром (мати Меланія з Юревичів). Науки почав спершу в Тисьмениці, відтак яко приватист в 1850 р. вписав ся до гімназії в Станиславові. Борючися з недостатком, не міг правильно докінчити в своїм часі гімназьяльних наук, так що в 1858 переїс ся, яко приватист до VI-ої класи до Черновце і там зложив в 1861 р. іспит зрілости. Отже вже яко ученик гімназьяльний познакомив ся з Федьковичем і видав з Кобиланьским брошури «Slovo na slovo do redaktora «Slova» і «Holos na holos dla Halucyn». Осеню 1861 р. вписав ся у Львові на університет і головню займав ся студиями природних наук і рускої літератури, а в 1863/4 дістав абсолюторію. Тут ввійшов він в кружок «вечерничників» та познакомив ся з многими емігрантами після повстаня з 1863/4. На університеті тяжко бідував, зарабляючи на прожиток лекціями, та допомагав ще й своему молодшому братови, що тепер є учителем прогімназії у Варшаві. В 1865 р. почав видзвати літер. наук. часопис «Ниву» (вийшло лише 20 чисел задля недостачі передплатників), а в 1867 політичну часопись «Русь» двичи в тиждень (вийшло 75 чисел).

В жовтні 1868 став Горбаль гімназьяльним суплентом в Тернополі, а зложивши іспит з ру-

сбійнішому господареві. Штучне піддержуване неспосібних живел на їх господарствах не принесе ані економічно ані соціально пійких успіхів. Подумаймо собі лише, в яким то стані знаходять ся звичайно такі господарства, котрі бувають примусово виставлювані на продаж.

Довести до того, щоби таке господарство знов приносило дохід, може лише смкий дух, інтелігенція і оборотовий капітал — значить, всі ті умовини, яких як раз не має або мало коли має підупавший господар. Замість змагати до того, щоби земля діставала ся в руки найспосібніших господарів, начерк кладе между, піддержувати як раз в посіданю нездарів. Гр. Фалькенгайн в своїм щирім одушевленю для рентових господарств не уявляє собі навіть, як можна би на таким підупавшим господарстві, без достаточного інвентаря, без оборотового капіталу і без кредиту господарювати.

Начерк сей похоронено і нема виглядів, щоби знов его вигребано. Мимо того треба признати добру волю правительства, котре виготовило сей начерк яко план до віддвоженя, що має бодай теоретичне значіння, але се річ певна, що практичного значіння він не має, бо сею дорогою ані на одну пядь не можна зблизити са до наміреної ціли, себ то до успішного поборюваня економічного обдвоженя хліборобів.

(Конець буде).

Перша молочарска спілка.

О. Остап Ніжанковський, парох Завадова і ініціатор першої молочарської спілки в галицькій Русі, пише ось що про єї основини:

Перша спілка молочарска заснована в Стрийщині при читальні „Просвіти“ в Завадові увійшла в жите в днє 1. с. м.

Як відомо, стрийська філія „Просвіти“ розвинула ще мин. року живу діяльність своїми викладами про молочарство, уладженями фаховими людьми в кільканайцях громадах повіту, а в слід за тим вислано коштом філії в цілі виобразуваня фахового учеників, одного до Ряшева а двох до школи рільничої в Бережниці.

Сей рік призначений на ввводженє в жите торік приготованих спілок і отсе, нині поклякана до жита, існує і працює перша така спілка в Завадові.

Дня 15/9. с. р. прибув тут запрошений з Перемишля фаховий інструктор молочарства п. Ів. Бедронь зі всіма машинами потрібними до перерібки молока, — устроєно в місцевій читальні уперід кілька викладів і поговірок на сю

тему, а по уставленю машин приступлено до демонстрацій.

Зазначити належить, що ученик тутешний укінчивший що-іно курс молочарський в Бережниці виказав при тих демонстраціях зовсім вистарчаючу вправу і розумів річи, що сконстатував з вдоволенєм п. Бедронь.

Розходилося тепер о доставці молока, але се вже справа з нашими людьми не так легка. В перших днях демонстрацій, помимо накликуваня місцевого пароха не приніс ніхто молока. Роблено отже проби через кілька днєв з молоком достарчуваням самим о. парохом місцевим. Були хвилі зневіри, де здавалось ініціаторам, що спілка не удасть ся. Аж за три дні приносить вечером один Німець 4 літри молока, — за 2 дні 2 жінки — за 4 дні Німець відступив, а натомість зявилось 6—7 газдинь з молоком, але сказатиб так «на спробунок». Пробували відобрать молоко на всі способи: варили, щоби досьвідчити ся, чи не скипить ся, — варили на нїм кашу, — ставили на квасне, — відгривали сир і т. д. — вконець доследи їх власні дали результат такий, що дня 30. м. м., коли ухвалено таки заложити формально спілку, зголосилось до неї 15, а з двем отвореня т. є 4/10. с. м. 26 доставців із 100 літрами молока денно.

При тих тяжких міркуванях, при тих пробах роблених з молоком в під центрифуги, мають впрочім до побореня і пересуди і забобони звязані з нашим домородним молочарством, — не мож було і сподіватись иншого результату, противно, ми з п. Бедроньом були днес зовсім вдоволені з него, ба навіть посміли в нашій уяві затвердити удачу спілки. Днес вже 100 літрів молока.

Се прецінь величезний поступ! Таж пару днєв тому, хотяй і цілими вечерами сиділи ми в освітленій читальні і ждали на доставців, — не було кромі ініціаторів нікого!

В тим тяжким початковім ділі прийняли нам в поміч — і се належить з признанєм піднести — кромі жеві місцевого пароха, голова „Сокола“ війт Іван Сенів, управителі крамниці і виділові читальні Федір Дергало і Василь Лещини, а відтак і місцевий учитель п. Остап Микитка.

При живім а рішучім свідчаню тих осіб повелось нам 1. с. м. оголосити спілку за існуючу. Вибрано в поміж читальників виділ з трох осіб, а то. голову, кнйговодителя і скарбника, — угодженого діловодця, згаданого висше ученика школи бережницької за 20 К місячно, — оголошено по вечерні газдиням, що будемо платити по 8 сот. за сметанку від літри молока через місяці зимові, а по 6 через літні, що виплата слідує все з кінцем місяця, установлено годину 6-ту що дня як час достави, і видано вкінци ще деякі постанови, необхідні для доставців молока.

О год. 6. вечером варто було побачити радість ініціаторів. Змаганя наші видимо зістали прийнятї, праця вінатись зачала успіхом.

Газдині, господарі, діти, наймити кожде із своїми дзбаночками назначеними нумерами на привязаних бляшках, наповнили простору салю читальні, заразом приступають до книги головної, де після чисел на бляшках відшукуюсь властителя і в рубрику відповідну записуюсь рівночасно мірену осібним прирядом, скількість молока, звідси виливають до резервоару на машину «молоти» — як кжуть, — а за яку хвилю кожного молоко чистеньке, місто сметанки, з густою на верха піною, зливають у їх власні дзбанки, та віддають викликуваням властителям

Варто хоч на хвилюк бути тогди в молочарні! Що за рух усюди! Тут центрифуга гуде, там охотники крутять велику масницю корбами, надіючись по скінченю 1/2 годинної праці дістати шклянку маслянки солодкої, там знов инша машина «тискач» витискає масло жовтеньке, котре відтак набиваєсь у форми 1/2 кильової ваги, завивають у пергаментовий папір, складають у пачки деревяні, а що там ще із почекальних лавок гамору, сьміхів, що там веселих жартів — кажу: хоч на хвилюк варто бути там тогди, щоби не то загрітись, але і одушевитись для словненого діла, так хосенного і рентовного для села на будуче.

За годину-дві рух устає, все опускає читальню, — хіба ще дехто хоче во 2—3 літри маслянки (по 3 кр.) або хто масла за 2—3 шустки, там коло книги порають ся ще, обраховуючи, кільки було нині разом молока, кільки зроблено масла, кільки маслянки, — зчисляють денний зиск, там ще масляр змиває і чистить начиня і машини — серед веселого розговору на тему невеселих біжучих випадків зачерпаных із «Свободи» або «Гайдамаків», а в надії, що завтра прибуде ще кілька нових доставців-спільників, розходимось домів.

Днес, за 16 днєв маємо 35 доставців сталих і число поступенно росте. Молока пероблено за той час 1916 літрів, за сметанку уплачено 153 К 28 с., продано масла 77 кг 48 д (по 2 К 40 с.) за 185 кор. 94 сот. маслянки продано за 18 кор. 14 сот., що — поминаючи дешевість масла, а високо поставлену (8 сот.) оплату доставцям за сметанку — видає зиск brutto 50 К 80 с.

Ми пересвідчені, що своє зробили і роботу дальше будемо.

Зробила своє і філія стрийської «Просвіти» з д-ром Олесницьким на чолі, котрий вихлопавши 330 корон, переслав нам сюди ві Львова на замовленє машина та покритє перших видатків, а тепер приходить черга на Хв. Центральний Виділ Просвіти, котрий ще раз сею дорогою сьміємо просити о ласкаву поміч з фондів

скої і польскої мови для шкіл реальних 1876 р., (котрий доповнив німецькоюмовою для гімназий 1889), став дійсним учителем реальної школи (відтак гімназии) в Стрию в 1877 а в 1891 в єйчї переніс ся до гімназии в Перемишлі, де оставав до смерті (14. сїчня 1903 р.).

З печатних его праць годить ся згадати про рецензию брошури М. Драгоманова «По вопросу о малорусской литературе» підписану криптонімом Г...ль, і дві язикові розвідки в звіті дирекції реальної школи в Стрию п. з. Jak powstają spółgłoski zmiękczone w języku polskim (1880/1) і «Różnice w miękczeniu spółgłosek w języku polskim i ruskim» (1882).

За его побуту в Тернополі війшов я з Горбалєм в щирі дружні взаємини. Се була щира душа, що горячо любила свій нарід. На становищі учителя (учив головно рускої мови і літератури) мав він великий вплив на молодіж, умів її заохотити до читаня і розбудити до самостійного думаня, хоч наука его не була систематичною. Тай сам беззастанно працював над собою, щоби доповнити своє знанє, якого трудно було тоді набратись з викладів Головацького. Мав він незвичайний дар помічуваня і пізнаваня людей, їх вдачі і характеру, а визначав ся також вродженою руському народови прикметою, природним гумором і чутливістю, що проявляло ся в его цікавих оповіданях в кружках знакомих і приятелів. Колиб так можна було нераз стенографувати все те, що Горбаль розказував часто до пізної ночі, вишпалаб була з того неодна

вельми цікава повість. Тимто і наставав я на него, щоби забрав ся до писаня і може булоб повело ся мені довести до сега, колиб ми довше оставали в купі в Тернополі. Однак опісля Горбаль переніс ся до Стрия, де одружив ся в 1883 р. з Людвикою з Табачинських і з того часу ми вже рідше бачили ся, хоч дружні взаємини між нами не перервали ся. Журба о прожиток, недуга і тяжка праця шкільна не дали ему довершити і того, що часами починав писати, а всеж таки та дрібна письменська спадщина виявляє его щирю душу для свого народу, его письменську снагу, котрій не довелось належно розвинутись! Нехай же тямка про него остане в руских серцях по віки!

Спомини з молодих літ.*)

Зачав писати 27/1 887.

Manch' schönes Büchlein lässt sich einmal lesen,
Zu dem der Leser nie dann wiederkehrt,
Doch was nicht zweimal lesenswerth gewesen,
Das war nicht einmal lesenswerth.

(T. Rückert.)

От таке и мое. Припуюють від кількох літ добрі люде, щоби списати децо із споминков пїстьдесятих років та й незнати, як до такої роботи забратись и чи придасть ся вона на що. Та вжеж рішнєсь вволити их волю, требаб ді-

*) Сей заголовок додав Ол. Б. — Задержуємо правопись оригіналу.

ло дальше вести, не-без-баг, може й не буде без хісна, коли-б тільки до ладу було. Найперше рад бим, о скілько змога, подати вірний образ того, що-м своїми очима бачив, на свои уха чув — та й.. прости ми ласкаво, читателю, мое самолюбство або самодурство.. розказати простодушно, без афектації и стилистичної окраси, що доводилось самому досьвідчити. Не обійдеть ся оже, щоби не говорити про себе самого, бо якже говорити об тих, з котрими ся жило, про всяку всячину балакало и спорило, поминаючи — як німець каже, seine eigene Wenigkeit? З другої сторони знайшлося би може и яке право до того, щоби не виключати себе з поміж горстки людей, котрі тут в Галичині з 1860 тих років лишали по собі сліди и яког-такон праці и своїх змагань на поли одродженя руськости. Се поле именно й єсть, що и мене за молоду до себе завбило, через довші літа майже виключно и розум — поза-кілько его у мене було — займало, и серце загривало.

Зваю, що годі мені нині представити річ в цілій повноті, писучи все в памяті; матеріялу ніякого у мене під рукою, хіба може попадеєсь в оно яка записка в котрій книжці або відшукавсь кусок якого листу, котрий би вогонь Стрийський з минушого року не знищив.

А й память моя — видимо — слабше.. колиб тільки не сколотилась! Та, нехай вже и так буде..

(Дальше буде).

признаних «Просьвіті» вис. соймом ще торік на цілі господарські, в надії, що заслугуємо на перте, коли в так вельми непривітних умовах, (як сегорічна посуха, брак цілковитий паші, а в слід за тим розуміє і брак молока) зважили ся ми на введенє в житє нашої молочарської спілки.

На закінченє зверну ще увагу інтересуючих ся у нас молочарством Вп. патріотів, що о всякі інформації в тій справі належить звертатись до виділу філії «Просьвіті» в Стрию з тим, що листи нефранковані народною маркою остануть без відповіді.

Япансько-російська війна.

Короткий конфлікт.

Затопленє балтійською фльоотою кількох рибачких чайок викликало в Англії бурю обуреня. Здавало ся вчера, що прийде до поважного конфлікту, бо воєнні телеграми доносили, що навіть адміралам видано розкази, щоби флотилії були в поготовлі і удержано єдність в діланю. Король висказав містови Гуль, звідки походять убиті рибачки, свою кондоленцію з причини безправного нападу російської флотії і прислав знатну жертву для сиріт по убитих кільканацяти рибачках. Королева окремо прислала 100 фунтів штер. і сердечні слова пожалованя. Праса звизає правительство до якнайрішучішого жаданя повної сатисфакції і жадає, щоби передовсім ті «російські лиходії» були укарані. Тимчасом берлінські дневники донесли, що Англія сама остерегла Росию перед япанськими атаками на європейських водах і що тому командант балтійської ескадри придержує ся як найстрогііших мір осторожності. Бюро Райтера доносить з Петербурга, що міністер заграничних справ гр. Лямбдорф прибав до англійської амбасаді і в Мени царя висказав жаль англійському королеви і правительству з причини страт в людскім житю і запевнив, що російське правительство дасть повне доситьучиненє, коли тільки одержить дані про близні обставини сеї події. З Лондону доносять, що цар в депеші до короля Едварда висказав свій жаль і співчує для равних рибачків і сиріт по убитих. В дипломатичних кругах думають, що тим можна уважати полагожденєм грізній, хвилевий конфлікт, розуміє ся в певнім принущеню, що Росия відшкодує нанесені поступком своєї флотії приватні шкоди.

На далекім Сході.

Показує ся, що всі вісти про недовіре, з яким немов то відношено ся на петербургскім дворі супротив Куропаткіна, були вигадкою, бо вже рос. телегр. агенція доносить урядово, що указом з дня 22. с. м. цар іменував ген. Куропаткіна начальним вождом манджурских армій. — Куропаткін доносить, що дня 24. с. м. не було жадних перепалок, а ген. Сахаров звіщає, що і ніч на 25. с. м. перейшла супокійно. Япанці копають рови три кілометри на полудне від ріки Шаго. Так само і Росіяни укріплюють ся земними окопами на своїх позиціях. Маршалок Ояма оголошує число всіх япанських страт над рікою Шаго 15.877 людей. Се число, як звичайно, є знатно уменшене. Росіяни подають свої страти в тих битвах на два рази стілько. — Під Порт-Артуром виїзд балтійської флотії зробив той ефект, що на суші усилли ся атаки Япанців. Здеморалізовані невдачами війська відоддано до манджурскої армії, а під Порт-Артур висаджено зовсім свіжі і ті з подвійною енергією, хотая без успіху штурмують дальше нездобуту кривість. За те від сторони моря адм. Тоґо попустив в своїй ब्लюкаді, бо хоче заманувати кораблі, а богато з них певно і відослав до пристаній для поменших направок. Тож і контрбанда до Порт-Артура становить ся тепер частійшою. Про речинєць приїзду балтійської флотії на східні води висказав ся адмірал Віреніос, що через канал Суєз треба їхати до Владивостока 55 днів. Однак переїзд через Суєз одного корабля триває 8-10 годин, кораблі мусять іти поодинокі і цілої флотії нараз не переущено би, бо се викликало би застою правильних поштових кораблів і інших транспортів. Тож найправдоподібніше балтійська флотія обіде наоколо Африку, а се продовжить єї подорож на

яких 12 до 15 днів. Однак узгляднюючи утруднений набір угля і доконечні задержки та направки по дорозі, можна твердити, що прибуде не скорше, як за 100 днів, отже аж в половині січня слідуючого року.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залегlostий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Параскеви, Наварія; рим.-кат. Савини муч. — В п'ятницю: руско-кат. Лукіяна, Евтимія; рим.-кат. Симона і Юди.

— **Ректором руско-кат. духовної семинарії у Львові іменованій о. др. Йосиф Жук.**

— **Програма ювілейного обходу урядженого в честь Непорочного Зачатя Пр. Діви Марії Товариством св. Ольги в днях 1. і 2. падолиста 1904 у Львові.**

Дня 1. падолиста (вівторок) о годині 9. рано співана служба Божа в церкві св. Юрія; о год. 10. рано І проповідь в каплиці митрополітчої палати, котру виголосить Єго Ексцеленція ВПреосв. Митрополит; о год. 11. молебен до Пр. Діви в церкві св. Юрія; о год. 12. II проповідь (реколекційна) в каплиці СС. Служебниць; о год. 1. побожне читанє і спільний обід пістний (після приказу церковного до осягненя ласк ювілею) в домі СС. Служебниць; о год. 3. оцолоудни III проповідь (реколекційна) в каплиці СС. Служебниць; о год. 4. Акафист до Пренепорочного Зачатя в церкві св. Юрія; о год. 5. IV проповідь (реколекційна) в каплиці СС. Служебниць; о год. 6. V проповідь (перед сповідню) і сповідь в церкві св. Юрія. За призволенєм Експ. ВПр. Митрополита ті триразові відвідини церкви св. Юрія на Богослуженя уважають ся яко доповненє условин ювілейних (замість відвідин в трех днях). Богослуженя відправляти ся будуть перед бичним престолом Матери Божої.

Дня 2. падолиста (середа) о 7^{1/2} рано служба Божа, котру відправить Єго Експ. ВПр. Митрополит в каплиці митроп. палати і виголосить послідню (VI) науку і запричадає сповіданих. О год. 10. в митроп. палаті академія: 1) культ Матери Божої на Руси, реферат Всч. о. д-ра Крипкевича; 2) хорал; 3) реферат о співі церковнім і участі жєнщини в тім же, Впр. о. П. Бажанський; 4) Псалом: Ко Господу возвах; 5) о окрасі церков жєнщинами, реферат Всч. о. Я. Левицького; 6) «Под Твою милість». По академії наступлять загальні збори Товариства. Вступ на академію тільки для членів і запрошених духовних гостей. Урашає ся Вп. Пань, щоби найбільшою почтою зголошували свою участь в тім обході і спеціально ті Пані, котрі би мали волю бути на спільнім обіді у СС. Служебниць, щоби уможливити відповідне зарядженє. Адресувати належить до Виділу Товариства св. Ольги, Ривок 10 (в бюрі Товариства урядників і євьященіків). Просить ся заравом о скорє і численне приступанє в члени. Від Виділу Товариства св. Ольги: Г. Гузарєна, предс., о. Д. Тапчакєвич, заступник предс., С. Лєжогубєка, секретарка.

— **До Вп. люстраторів читалень «Просьвіті» в Каміничині!** Виділ філії тов-а «Просьвіті» в Каміничі струм. пригадує отсим і звертає ся з просьбою до Вп. люстраторів, щоби зволили конче до кінця сєго місяця перевести люстрації призначених собі читалень «Просьвіті», та надіслати зарав філіяльному виділові дотичний ви повнений належно квестіонар, бо вже з початком падолиста с. р. мають відбутися загальні збори філії «Просьвіті». За Виділ філії тов-а «Просьвіті» в Каміничі струм.: О. М. Цєгєльський, голова. К. Бардин, секретар.

— **Краєва рада шкільна затвердила дійсних учителів Петра Пасєовича в гімназії в Бродах, Адама Волка в гімназії в Ярославі і Івана Вятка в гімназії в Дрогобичі в учительскім аваню та надала їм титул ц. к. профєсорів; — затвердила вибір, Павлина Станьковського управителя школи «на Балках» в Снятині на представителя учительского авана до окружної шк. ради в Снятині і вибір Теофіля Хєхлинського упр. шк. в Черлянах на предст. учит. званя в окр. шк. раді в Городку; — іменувала в народних школах між иншими: Володєл. Гайрїха учителем 4-кл. школи мужєскої в Рожнітові, Йос. Казка упр. 2-кл. школи в Притковичах, Йос. Каракульського упр. 2-кл. шк. в Гусові, Йос. Осєовського упр. 2-кл. шк. в Турівці, Франца Бєбинського упр. 2-кл. шк. в Москалівці, Франца Навроцького учит. 2-кл. шк. в Кростєнку вишнім, Карол. Урбановичівну учит. 2^к кл. шк. в Сваричєві, а учителями (льками) 1-кл. шкіль: Мєчєл. Квача в Тєпєтниках, Стеф. Кохівну в Завидовичах, Сильв. Батюка в Стриганцях, Волод. Ливчаківну в Хомяківці і Віяк. Шидлівську в Братисєві; — перенєсла: Івана Долишевського упр.**

5-кл. шк. муж. в Скалаті на таку саму посаду в Гусятині, Станисл. Бєньовського упр. 5-кл. шк. жін. в Борщєві до 5-кл. шк. муж. в Скалаті; Петра Страду учит. 2-кл. шк. в Івоничу до 5-кл. шк. муж. в Корчині, Евгєна Сенатовича упр. 2-кл. шк. Стратині до 2-кл. шк. в Космачі; — перенєсла в стан супочинку: Ант. Гльодта упр. 2-кл. шк. в Домославцях і Ант. Янєллього учит. в Красній.

Краєва рада шкільна вилучила громаду Королєв в мостискім окрузі з шкільного обсягу в Тулиголовах і зорганізувала окрему 1-кл. школу в Королєві, дальше зорганізувала 1-кл. школу в Майдані борщєвского округу і перемінила 1-кл. школу в Підістриянах на 2-клясову.

— **80.000 дезертирів.** Тупіт кінських копит пробудив оноді в ночі жителів Любачєва, а коли почало свитати, побачєно за містом козацький табір сотні російських дезертирів з рядом пірамід зложених з карабінів і табуном попугаваних коний. Староство мало клопит з тими непрошеними гістьми. Завергати їх за кордон на неминучу смерть булоб нєлюдяно. Тому тих «вірних оборонців матушки» пущено вільно, а їх зброю і гроші за зліцитовані коні перешлють Росії на спомин. Умундурованих і нєумундурованих бєрєбїгців з Росії приносить кожний день сотками. Здовж кордону жиють заводові агєнти-жиди, котрі поробили маєтки з оплати за «переначковуванє» живого товару. Гранична сторожа російска також обловила ся рубликами, але видко, що тепер виїшов строгий наказ з Петербурга, коли бєрєбїгців стріляють на кордоні як звїрину. Оноді в білий день застрілив «обєздчик» коло Гусятиня якогось 28-літнього жєнатого дезертира, який хотів бєрєбїсти Збруч. В Гусятині волочать ся сотки обдєртих і голодних дезертирів і жєбрає на улицях о милостиню. Те саме дїє ся у всіх прикордонних місточках Галичини. До Кракова привєла вчєра жандармерія 60 російських дезертирів (між ними 59 жидів), спійманих коло місцевостий Зєльків і Гєбултів. Тамчасом приміщено їх на подвірю поліції, а заходом окремого комітєту виплють їх нєбавом до Америки і до Англії. Дезертири мали при собі по 20 до 100 рублів. Число дезертирів, які в останніх місяцях утїкли з Росії, подають на 80.000 до 100.000. Росия може бути вдоволеня, що позбудє ся того сьмітя, але чи Галичина має бути сьмітником для чужої держави?

— **Затверженє вибору.** Цєсар затвердив вибір Робєрта Адамского, нотаря в Бїбрці, на заступника прєзєса повітової ради в Бїбрці.

— **В краківскім унїверситєті** вписало ся на сєй піврік 1816 слухачів і слухачок. З того на богословскій виділ 72 звичайних і 2 надзвичайних, на права 647 звич. і 8 надзв., на медицину 133 звичайних слухачів і 21 звич. слухачок та 16 надзв. слухачів, а на філософію 662 звич. слухачів, 56 звич. слухачок, 42 надзвич. слухачів і 63 надзвич. слухачок. На рільничий виділ вписало ся 45 звичайних і 51 надзв. слухачів, а на фармацію всего 4 слухачів.

— **Вісти з півн. Америки.** Дня 9. жовтня відбули ся — як пише амер. «Свєбєда» — перші загальні збори «Рускої Читальні» в Скрєнтон, Па. Членів до читальні вписало ся около 40. На початку зборів мав дуже цікавий відчит п. Андрій Камінський (родом з Угнова), про ріжні партії в Спол. Державах так капіталістів як і робітників, а також як треба рєбїтникам організуватись. Хоч відчит був науково оброблений, однак всі присутні вислухали єго з великим зацікавленєм. По відчиті наступив вибір виділу, до котрого вибрано людей, котрі щиро і без відхєнєня будуть працювати для добра читальні. До виділу увійшли: прєдсідатель Василь Грїшко, єго заступник др. Ардан. Виділові: о. Іван Ардан, Ж. Бичинський, Андрій Камінський і Максим Пуховський; їх заступники: Єфрем Панчяшин і Дєнис Лабовський. Контрольорами вибрані: Андр. Савка, Андрій Кузьмич і Андрій Дємкович. Після виборів наступила широка нарада над тим, що треба оснєувати школу для тих, що нє уміють читати, писати і рахувати, а також школу англійської мови. Всі члєни з одушевленєм приймали ту гадку і богато з них зарав зголосило ся до школи. Школу читаня і писаня по руски будє вести п. Бичинський, школу рахунків п. Камінський. Нарід давно вже відчував тут потребу такої читальні, і коли єї остаточно отворєно, нє жалував гроший, щоби лиш читальня була. Ми маємо надїю, що наша читальня дасть почин заснованю читалень по других місцевостях, котрих ціль будє така сама — се є просьвіта. Читальня містить ся під числом 712 W. Laskawanna Ave. Отворєна для членів кожного дня від 6. до 9. вечєр а в неділю від 4. до 10. вечєр.

— **Конкурси.** Округні шкільні ради оголосили конкурс на 408 посад катєхитів, управителів і учителів народних шкіль в Галичині, з того 215 посад у східній Галичині.

— **Дрібні вісти.** Повітова рада в Гусятині ухвалила іменувати правительствєнного комісаря для Количєвцєв з місячною платою 200 К. — Доповняючий вибір одного члєна повітової ради в Коломиї з міських громад (з виїмкою Коломиї)

відбуде ся дня 5. грудня. — З Бучача доносять, що оводі ограблено двір проф. Івана Болот-Антоневича в Скоморохах, в часі неприємності властителя. — В Богородчанах вломали ся злодії до ліквідації податків і украли із столика 600 К. До вертгаймівської каси не могли дістати ся.

— Родимці! Памятайте на бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятині, в якій сего року нашло приют поверх 20 учеників реальної школи, дітий убогих селян.

Посмертні оповістки

— Дмитро Хировский, управитель 4-кл. школи мужескої в Стрию, упокоїв ся дня 9. с. м. в 50. році життя, а в 30. році учительської праці. В.е. п.!

Телеграми

з дня 26. жовтня.

Відень. З Праги донесено нині вночі, що міністер скарбу др. Бем-Баверк подав ся ще дня 1. червня с. р. до димісії та що нині цісар підише сю димісію. Також нині має подати ся до димісії міністер рільництва бар. Жюванелі яку цісар прийме.

Наслідником д-ра Бем-Баверка буде дотеперішній директор поштової Каси щадничої і шеф секції в міністерстві скарбу Іван Манфред Коссель. Міністром рільництва стане гр. Фердинанд Букоа. Заразом буде іменованій міністром для Чех член палати вельмож, професор чеського університету др. Ранда.

Відень. Наслідком довгих пересправ правительства з Чехами, Чехи згодили ся залишити в державній раді обструкцію проти бюджету і взагалі проти т. зв. державних конечностей. Будуть лише вести почату опозицію. Чехам признано довгий ряд економічних уступок.

Берно мор. На вчерашнім засіданю моравського союму розвинула ся дискусія над рефератом про бюджет для шкіл виділових і народних. Сей бюджет наслідком управильнення плати учителів збільшив ся о 2,700.000 К.

Царгород. Порта заявила австро-угорському амбасадорови, що не може згодити ся на побільшенє числа чужих офіцерів в Македонії.

З галицького сойму.

По прийятім внесеню пос. К. Баденього, щоби від тепер не відсилати петицій до бюджетової комісії, яка покінчила вже свої праці, підпирали петиції пос.: о. Богачевский, Кремпа, Влодек, а відтак відчитано інтерпеляції, між иншими пос. Олесницького в справі громадских виборів в Топорові.

Опісля в дальшій ході шкільної дискусії пос. Міхаловский полемізує з о. Богачевским що до замітів против тернопільської семінарії, а наконєць справоздавець Леопольд Яворский реасує всі заміти і старє ся їх збяти. По спростованях пп. Борковського і Томашевського прийато внесенє комісії і резолюції відіслано до комісії.

З черги пос. Ротер предложив справозданє промислової комісії про стан доповняючих шкіл промислових. В дискусії забрав голос пос. Томашевский, який нарікав на малу фреквенцію, головно з вини майстрів-ремісників, пос. Олесницький, який підніє, що наука рускої мови деє затратила ся в промислових школах і зажадав, щоби єї привернено, і вс. Стояловский, що домагає ся промислової школи в Балії для відімчення міста. Опісля ухвалено внесенє комісії, а резолюції пп. Олесницького і Стояловського відіслано до комісії.

Прийато внесенє бюджетової комісії що до звороту кавції службовим функціонарям краєвої каси.

Прийато до відомости справозданє з чинностей президіяльного бюра за час 1902/3. Засіданє триває дальше.

Є на продаж деревляна церков з іконостасом в цілком добрім стані і з дзвіницею і дзвонами. Близша відомість в парохіяльнім Уряді в Ясениці сільній, почта Дрогобич. *Свящ. Іван Шевчик*, сотрудиик. 114(2-6)

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3-5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11-12 і від 4-5.

Їдьте лишень на Гамбург!

пишуть своїм кривим і знакомим ті, котрі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під зглядом скористи і безпеченьства світову славу. Подорож від границі прускої до Гамбурга триває лиш 20 годин і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож тую підняло ся після наших вкавівок. **До Канади всилаємо наших пасажерів особними пароходами**, котрі їдуть просто до Канади, і не треба нігде пересідати! Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешевша.

Жадайте наших проспектів і цінників їзди, котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденція! Рускі урядники!

Фальк & Со.

Hamburg, Americahaus
Raboisen u. Ferdinandstrasse
87 (58 ?)

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліповім папері виносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.)

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2% листи гіпотечні
 - 4% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4% і 4 1/2% листи Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнішій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Найновіший твір

Л. Лопатинського

ПАРАЦЯ

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедия збогачує знатно галерію тинів у наших народних штуках так в кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії уопслідженням недотеною, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаємности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і уміщені в пунілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де єще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізій.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власну провізцію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні ціли; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі „Просвіти“.